

I. Czytanie ze zrozumieniem

Osobom nie znającym ekonomii wyjaśnienie różnicy między skutecznością a efektywnością bywa kłopotliwe, ale i ekonomistom mylą się obydwie pojęcia. Tymczasem sprawa jest w istocie prosta. Skuteczność jest pojęciem nieekonomicznym, zarezerwowanym na scharakteryzowanie projektu lub przedsięwzięcia, które ma osiągnąć zamierzony skutek. Na przykład można skutecznie zrehabilitować jezioro albo zlikwidować hałas. Działanie, które to osiąga, nazwiemy wtedy skutecznym. Powstaje jednak pytanie, czy warto było je podejmować. Hałas z pracującej łódki z pewnością jest kłopotliwy. Jego eliminacja może polegać na wyłączeniu łódki z kontaktu. Jest to działanie na pewno skuteczne. Ale czy warto podejmować aż tak drastyczny środek w tym przypadku? Skuteczność działania jest ważna. Niemniej ekonomiści stawiają zazwyczaj pytania bardziej skomplikowane, a mianowicie: czy warto podejmować jakieś zamierzenie albo czy zastosowany środek jest najlepszy z możliwych. Pojęciem służącym badaniu tego typu jest właśnie efektywność. Działanie efektywne wymaga, by korzyść netto z jego podjęcia - tj. korzyść po potrąceniu kosztu - była dodatnia i największa z możliwych. A więc nie każda rekultywacja jeziora jest efektywna. Żeby móc tak stwierdzić, należy obliczyć jej koszt, a następnie porównać z osiągniętą korzyścią. Jeśli nadwyżka korzyści nad tym kosztem, po pierwsze istnieje, a po drugie jest największa z możliwych, to rekultywacja rzeczywiście okazała się efektywna. W przeciwnym razie była skuteczna (to znaczy jezioro zostało zrehabilitowane), ale można mieć wątpliwości, czy warto było ją podejmować. W tym miejscu wielu ekologów może się oburzyć: jak to, „czy warto?” Przecież wiadomo, że jeśli przyroda została zniszczona, to należy ją naprawić? Gdyby wszyscy podzielali taką opinię i swoim postępowaniem potwierdzali preferencję dla ochrony środowiska, odpowiedź musiałaby być twierdząca. Natomiast w praktyce okazuje się, że wiele osób inaczej widzi świat i inaczej dysponuje swoimi pieniędzmi. Od czystego jeziora wolą samochód, wizytę u fryzjera, nowe narty albo darowiznę na psie schronisko i trzeba to uszanować. Można najwyżej wyjaśniać, że czyste jezioro jest cenne i tłumaczyć, że jego rekultywacja nie musi pozbawiać nas wszystkich środków do życia.

Tomasz Żylicz, *Skuteczność a efektywność*. [w:] „Aura” 10/2006, s.8.

1. Autor artykułu podaje przykład łódki, aby wyjaśnić:

- A. dlaczego hałas jest szkodliwy B. jakie są sposoby likwidacji hałasu
 C. na czym polega skuteczne działanie D. od czego zależy efektywność pracy

2. O działaniu efektywnym mówimy wówczas, gdy:

- A. realizacja planów staje się w pełni możliwa B. koszt przedsięwzięcia nie przewyższa korzyści
 C. przedsięwzięcie zostaje pomyślnie zakończone D. osiągnięte korzyści są niższe od kosztów działania

3. Skuteczna rekultywacja jeziora polega na:

- A. rezygnacji z niekorzystnego przedsięwzięcia B. częściowym zrealizowaniu zadania
 C. realizacji zadania bez względu na koszty D. odstąpieniu od działań ze względu na brak korzyści

4. Podejmując decyzję o rekultywacji jeziora, ekolodzy biorą pod uwagę:

- A. koszt projektu B. efektywność działania
 C. opinię społeczeństwa D. stan przyrody

5. Autor przyjmuje stanowisko, że:

- A. ludzie mają prawo decydować o swoich wydatkach
 B. problem ochrony środowiska nie podlega dyskusji
 C. ekonomiści nie powinni decydować o losie przyrody
 D. wszyscy powinni działać na rzecz ochrony przyrody

6. Wobec tych, którzy „od czystego jeziora wolą samochód”, autor artykułu wyraża:

- A. niechęć B. aprobatę C. pogardę D. zrozumienie

II. Literatura

7. *Katharsis* w teatrze antycznym polegało na:

- A. silnym przeżyciu duchowym B. przewadze treści nad formą
 C. specjalnej obudowie muzycznej dramatu D. wyeksponowaniu tekstu pobocznego

8. Zasada trzech jedności dotyczyła m.in. stałości i jednolitości:

- A. dekoracji scenicznej B. maski aktora C. miejsca zdarzeń D. gry aktorskiej

9. Na skutek fatum, które spoczywa na rodzie Labdakidów, *Antygona* musi:

- A. zwyciężyć własne słabości B. przekonać Kreona do swych racji
 C. pogrzebać zmarłego brata D. ponieść klęskę

10. *Ismena* próbuje:

- A. wspólnie z *Antygoną* pochować brata B. wziąć część winy *Antygony* na siebie
 C. ukryć winę *Antygony* D. przekonać Kreona o niewinności siostry

11. Opowieścią „o ludziach, którzy potrafili pięknie umierać i pięknie żyć” jest książka pt.

- A. „Romeo i Julia” B. „Kamienie na szaniec” C. „Quo vadis?” D. „Iliada”

12. Romeo poznał Julię („Romeo i Julia”) podczas:

- A. przechadzki w parku B. pobytu w teatrze
 C. odwiedzin u księcia D. balu u Kapuletów

13. W teatrze elżbietańskim stosowano:

- A. umowną scenografię B. zasadę decorum
 C. ograniczenie liczby aktorów do trzech D. powściągliwość w okazywaniu uczuć

14. Romeo musiał opuścić Weronę, ponieważ:

- A. wtargnął do domu Kapuletów B. zabił Tybalta
 C. obraził księcia D. uwięził ojca Laurentego

15. Autorem cytowanego fragmentu wiersza jest:

- A. A. Mickiewicz B. J. Słowacki
 C. C. Norwid D. Cz. Miłosz

„Nad Kapuletich i Montekich domem
Spłukane deszczem, poruszone gromem
Łagodne oko błękitu
Patrzy na grzyzy nieprzyjaznych grodów...”

16. W cytowanym fragmencie odnajdujemy:

- A. apostrofę B. eufemizm C. personifikację D. anaforę

17. Utwór, w którym bohaterowie tworzą akcję i rozwiązanie konfliktu nie jest możliwe, to:

- A. epopeja B. elegia C. nowela D. tragedia

18. Groteska jest kategorią estetyczną, która ujawnia się poprzez:

- A. zrównoważoną narrację B. deformację obrazu rzeczywistości
 C. stonowany dobór środków artystycznych D. brak środków wyrazu artystycznego

III. Nauka o języku

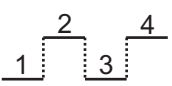
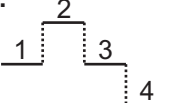
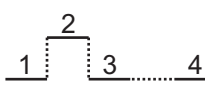
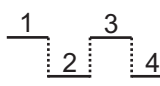
19. Wypowiedzenie *Kto nie dotknął ziemi ni razu, ten nigdy nie może być w niebie.* - jest zdaniem podrzędnie złożonym:

- A. podmiotowym B. przydawkowym C. dopełnieniowym D. okolicznikowym

20. Zdaniem podrzędnie złożonym orzecznikowym jest wypowiedzenie:

- A. Okazało się, że nie wziąłem plecaka.
 B. Była piękna pogoda, więc nikt nie chciał wracać do domu.
 C. Został tam, ponieważ prosiliśmy go o przysługę.
 D. Już taki jestem, że wszystkim się interesuję.

21. Prawidłowym wykresem zdania *Kiedy zapadł zmrok, pobiegliśmy na wzgórze, aby zobaczyć to dziwne zjawisko, o którym wszyscy wkoło mówili.* - jest:

- A. B. C. D.

22. Archaizmami są wyrazy, które:

- A. pojawiają się tylko w starych tekstach B. były używane przed XVIII wiekiem
 C. wyszły z użycia lub zmieniły znaczenie D. są nazwami przedmiotów powstałych w dawnych czasach

23. Zapożyczeniem językowym jest wyraz:

- A. giezłeczko B. grzanka C. rozwijać D. kamera

24. Neologizmem słowotwórczym jest wyraz:

- A. kamień B. wójt C. opiekacz D. litera

25. PZU jest skrótcem:

- A. sylabowym B. literowym C. mieszanym D. głoskowym

26. Prawidłowo zestawiono wyraz podstawowy z pochodnym w parze:

- A. kosz - koszyczek B. łączyć - połączyć
 C. bieg - biegacz D. poważny - rozważny

27. Upodobnienie głosek pod względem dźwięczności następuje w wyrazie:

- A. przedstawienie B. policjantka C. zauważył D. pieniążek

28. Udźwięcznienie wsteczne następuje w wyrazie:

- A. liczba B. krzak C. kłódka D. listek

29. Przysłowie *Kto mieczem wojuje...* należy zakończyć słowami:

- A. ...wojny nie wygra B. ...rany uzyskuje
 C. ...ten śmiech wywołuje D. ...od miecza ginie

30. Poprawnie powiemy:

- A. Nie wyłączaj światła. B. Daj mi ten swetr.
 C. Strzeż jej jak rozumu w głowie. D. Plan spalił z panewki.